

2015-02-02

TIETOHUOLTOKOMITEAN (TK 115) KOKOUS Aika ja paikka   torstai **29.01.2015** klo **9.30 SFS**Läsnä   Juha Hakala/Kansalliskirjasto (pj.)
Laila Heinemann/Kansalliskirjasto
Jouni Juntumaa/ Helsingin kaupunginkirjasto
Markku Laitinen/Kansalliskirjasto
Markus Merenmies/Kansallisarkisto
Timo Simell/TIEKE
Kati Heiskanen/SFS (siht.)**1****Kokouksen avaus, esityslistan hyväksyminen ja edellisen kokouksen pöytäkirja (3/2014)**

Puheenjohtaja avasi kokouksen. Juhlistettiin Laila Heinemannin viimeistä Tietohuoltokomitean kokousta ennen eläkkeelle jääntiä. Laila on tehnyt hienoa työtä standardisoinnin parissa yli kymmenen vuotta. Toiveena on, että Tietohuoltokomitea voisi jatkossa hyödyntää Lailan osaamista esimerkiksi käänösprojektien tiimoilta. Hyväksyttiin esityslista ja edellisen kokouksen pöytäkirja.

2**Toimintakertomus 2014**

Käytiin läpi ja hyväksyttiin toimintakertomus 2015 pienillä muutoksilla.

3**ISO/TC 46 ja sen alakomiteoiden tilanne****ISO 25800 (WARC) revisio**

Kysely WARC-työryhmän kokoamisesta on käynnissä. Asiantuntijoita on jo ilmoittautunut useista maista. ISO 25800 –standardia sovelletaan lähes kaikissa merkittävissä verkon haravointi- ja arkistointiprojekteissa. Käyttökokemusten perusteella standardiin halutaan tehdä muutamia pienehköjä muutoksia. Mihinkään perusteelliseen revisioon ei ole tarvetta.

ISO 639 (kielikoodit) uudistaminen

Kielikoodistandardien uudistaminen on käynnissä, mutta työ etenee hitaasti. Asiantuntija, joka on luvannut kirjoittaa uudistuspuitteet, on ollut valitettavasti hyvin kiireinen muiden työtehtäviensä kanssa.

DEPIP (Data Exchange Protocol for Interoperability and Preservation)

DEPIP eli entinen MEDONA on tullut Ranskasta lähetettäväksi uutena työkohteena SC4 P-jäsenille. Standardi on ensimmäinen suoraan pitkäaikaissäilytykseen liittyvä standardi, joka SC4 alla tehdään. Puheenjohtaja kirjoittaa standardiluonnoksen tueksi saatteen, jossa kerrotaan työn taustoista ja perusteista. Standardiehdotukseen liittyy muutamia haasteita, kuten se että DEPIP laajentaa pitkäaikaissäilytyksen viitemallia (SFS 5972) elin niin sanottua -standardia. SC4 jäsenet voivat hyvin kyseenalaistaa tällaisen laajennuksen tarpeellisuuden. Kysely on tarkoitus saada liikkeelle helmikuussa.

2015-02-02

EPUB Joint Working group

EPUB 3-versio on julkaistu ISO-standardina. Ryhmässä odotetaan Juha Hakalan luonnosta METS-standardiin pohjautuvasta profiilista jonka avulla EPUB-kirjat ovat pitkäaikaissäilytettävissä. Työryhmä kokoontuu ensimmäisen kerran Pekingissä kesäkuussa 2015, ISO TC 46 –kokouksen aikana.

ISO 3901:2001 ISRC "äänitteiden tunnus" revisio

Suomessa on työryhmä, joka seuraa standardin ISO 3901:2001 *Information and documentation-International Standard Recording Code* uudistamista. Katerina Sornova on nimetty työryhmään Suomen asiantuntijaksi. Kun revisio SC9 alaisuudessa käynnistyi vaikutti siltä, että uusi standardi syntyy nopeasti. Työ kuitenkin vaikeutui, kun musiikintuottajien kansainvälinen kattojärjestö IFPI alkoi epäillä onko standardiluonnoksen edellyttämä globaali tietokanta toteutettavissa. Ensimmäisen työversion valmistuminen siirtyi tammikuulle 2015, ja voi venyä siitäkkin. Tavoitteena oli jollain aikajänteellä siirtyä nykyisestä hajautetusta tunnusten jakelusta keskitettyyn järjestelmään, jossa jakelusta vastaa kansainvälinen ISRC-keskus, mutta on epävarmaa onnistuuko tämä lainkaan.

4

Standardisointiskatsaus 2015

Lausunnolla oleva ISO/DIS 30302 *Management systems for records - Guidelines for implementation* hyväksytään. Haasteena sen suhteen on lisätä sen käyttöä Suomessa. Standardin ISO/DIS 15489-1 *Records management - Part 1: General* edellinen versio on vahvistettu SFS-ISO-standardiksi ja käännetty suomeksi. Kansallisarkisto perehtyy standardiin. Kansallisarkisto ja kansalliskirjasto tutustuvat standardiin ISO/DIS 11799 *Document storage requirements for archive and library materials*. Standardiin ISO/DIS 7098 *Information and documentation - Romanization of Chinese* ei oteta kantaa.

Uudistuskyselyssä ovat ISO 8:1977 *Presentation of periodicals*, ISO 2146:2010 *Registry services for libraries and related organizations*, ISO 10754:1996 *Extension of the Cyrillic alphabet coded character set for non-Slavic languages for bibliographic information interchange* ja ISO 22310:2006 *Guidelines for standards drafters for stating records management requirements in standards*. Niiden uudelleen vahvistamiseen ei nähty esteitä. Puheenjohtaja lähettää kuitenkin ISO 10754:n katsottavaksi Irma Reijoselle Kansalliskirjaston slaavilaiseen kirjastoon.

5

Käännökset ja kansalliset standardit

ISO 2789 "Kirjastojen tilastostandardi"

Markku Laitinen raportoi ISO 2789 käännöshankkeen tilanteesta ja kertoi kuulumisia muista tilastostandardeista. ISO 2789 suomenkielinen käännös on parhaillaan lausuntokierroksella, määräpäivä on 12.3.2015. Pienillä kirjastoilla on jo tässä vaiheessa tullut hyvää palautetta suomenkielisestä versiosta. Sen koetaan helpottavan standardin käyttöä.

2015-02-02

Kansainvälinen työryhmä valmistelemassa ISO 2789 uutta painosta. Kirjastomaailmassa on myös uusia tuulia, mm. yhteiskirjastoille ollaan laatimassa uutta määritelmää pohjoismaisena yhteistyönä. ISO 11620 eli kirjastojen mittaristandardia ollaan myös tarkistamassa ja sen uusimistarpeesta keskustellaan Pekingissä kesäkuussa.

Keskusteltiin kirjastojen ja museoiden tilastostandardien julkistamistilaisuudesta ISO 2789 valmistumiseen liittyen. Nähtiin tilaisuus tarpeelliseksi ja kaavailtiin sitä alkusyksyyn 2015.

SFS 5972 "Viitemalli pitkäaikaissäilytysarkistolle" päivittäminen

Käännöksen viimeistely on käynnissä. Työryhmä on pitänyt kaksi kokousta ja kolmas on helmikuun alussa. Kokouksessa määritellään seuraavat työvaiheet.

Keskusteltiin toimenpiteistä pitkäaikaissäilytykseen liittyen standardien tunnettavuuden parantamiseksi. Standardeja, jotka muodostavat pitkäaikaissäilytyskokonaisuuden, on olemassa, mutta niitä tunnetaan erityisesti yksityisellä sektorilla huonosti. Julkistamis- ja tiedotustilaisuus SFS 5972 revision valmistumisen yhteydessä olisi harkitsemisen arvoinen. Julkistamistilaisuudessa pitäisi kuvata standardikokonaisuus, ja pyrkiä tuomaan selvyyttä ja konkretiaa pitkäaikaissäilytyksen kenttään.

Kansallisen URN-standardin laadinta

(Suomenkielinen uudistettu versio IETF:n RFC 2141 URN Syntax –dokumentista)

Tilanne kansainvälisessä työssä hyvä ja periaatteelliset linjaukset ovat selvät. Hiottavia yksityiskohtia sen sijaan tuntuu olevan paljon, joten URN-syntaksin tekeminen kestää vielä muutaman kuukauden. RFC 2141bis-standardin suomentamisen kanssa odotetaan siis yhä pohjapaperin valmistumista.

PLOS One tiedelehdessä ilmestyi joulukuussa 2014 hyvä artikkeli tietellisten artikkeleiden viittauksissa olevien linkkien vanhenemisesta elektronisissa julkaisuissa. Tilannetta pidettiin kriittisenä. 10 prosenttia URL-linkeistä vanhenee vuoden kuluessa, 4-5 vuoden kuluessa puolet. URLien käyttö on käytäntö, josta pitäisi hankkiutua tieteellisessä julkaisemisessa eroon. Tämä edellyttäisi pysyvien tunnistelien käyttöä linkityksessä.

Muut käännöstarpeet

Tehtiin päätös parhaillaan lausunnolla olevan ISO/DIS 15489-1 kääntämisestä sen valmistuttua. Pohjakäännöksen voisi tehdä SFS:n kääntäjä.

Keskusteltiin ISO 16439:2014 *Information and documentation - Methods and procedures for assessing the impact of libraries* käännöstarpeesta. Standardi on saanut positiivista palautetta Suomessakin. Pidettiin kääntämistä tarpeellisena ja Laila Heinemann lupautui kääntäjäksi, mikäli rahoitus SFS:ltä löytyy. SFS ja Laila Heinemann selvittelevät asiaa.

2015-02-02

Uuden varapuheenjohtajan valinta

Lailan jättäessä työelämän tarvitaan myös Tietohuoltokomitealle uusi varapuheenjohtaja. Päätös uudesta varapuheenjohtajasta tehdään seuraavassa kokouksessa.

Julkishallinnon standardisalkku

Juha Hakala kertoi julkishallinnon standardisalkun tilanteesta. Viimeksi siihen on lisätty esteettömyyden ja taloustietojen salkut. Seuraavaksi pyritään tekemään pilvipalvelujen standardeista määrittäminen. Suunnitteilla on myös salkku Sote-tiedoille yhteistyössä THL:n kanssa.

7

Seuraava kokous

Seuraava kokous on keskiviikkona **10. kesäkuuta 2015** klo **9.30** alkaen SFS:n tiloissa, neuvotteluhuoneessa 269.